

XIII

352.

352 1/1

LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESSAMLING.

Uppt. av

Karl-Gustav Rosborg

efter

A. Glimstedt

i Trä. Nouviddings sn.

Ansökt Skane

Anmärkningar:

julfirande i
Trä, NouviddingsOmjöd

8 sid

Julfirandet för 50 år sedan.

Julen, som är årets största högtid, firades mera förr än den göres i våra dagar. Förberedelserna började I månad innan jul. Det slaktades svin, får, höns, och på stöne gårdar även kor och ostar.

Bakket bestod av flera olika sorters bröd t.ex. rågbröd, surdeggbröd, siktebröd och vetebröd. Därefter bryggdes julolet, vilket gick till på följande sätt. Maltan sattes i stöps, och halmkranisar, vilka flätades, lades i det hårl, vari ölet skulle rinna. (8 sid)

Uppt. av

efter

i

Karl-Gustav Persburg.

Anmärkingar:

Sedan bryggden var färdig, koktes
 ölet 2 gånger, och fick rinna genom
 halmlkransarna, varefter det ^{fick} stå till dess
 det var ljunt, sedan tillsattes jäst, och ett
 läcke lades över ölkrukan, vilket fick stå
 att gäsa till dess ett vitt skum bildades.

Ljusstöpningen gick till på följande vis.

Vekarna flätades av äkta ljusvekar gum
 och neddoypades i den kokande talgen, vilken
 var i en avlång träform. Efter hand
 som vekarne doypades, hängdes de upp på

Uppt. av

efter

i

Anmärningar:

Stad-Gustav Persberg
skane
Omija
Varvidinge
1919 - 1920

Per-Olof R. Glimstedt

pinnar för att torka. Så höll man på till dess ljusen hade fått en passande björklek. Ville man ha s.k. tregrenade ljus, fingo såvskilda fornar göras.

Renöjningen gjordes mycket omsorgsfullt. Golven skurades så de blev vita, sedan bestroddes de med sand och enl.

Vid middagstiden på julaftonen, utpyldades badstugan med björkved och ett s.k. julbad tillreddes.

Gårdens drängar badade först, sedan

Uppt. av

efter

Karl-Gustav Roszburg

Anmärkingar:

hustrunden och hans söner. Deras kläder lades ut i frisk luften. När själva badningen var över, skulle de piska varandra med en björklövskoast, som var doppad i ljunt vatten. Döttrarna och pigorna skulle sedan bada på samma sätt.

Efter badningen åtos julbröd och druckos Marsöl, vilket var kryddat med anis.

Klockan 5 på julaftonseftermiddagen dukades långa bord, som pryddes med grönt grön. Alla skulle nu äta.

Uppt. av

efter

i

Anmärkingar:

Karl Gustav Rosberg

Var och en hade ett särskilt ljus, som tändes när maten kom in.

Husfadern höll ett kort tal, och bad över huset en lycklig helgd. När detta var gjort, och alla satt sig kring borden serverades brännvinet och brännvinsbrödet.

Middagen börjades med pepparrotsskött och soppa, därefter kom lutfisken och gröten, som var kokt i röttnijölv.

När måltiden var slut, och en kort bordsbön lästs tändes julbrasan.

Uppt. av

efter

i

Anmärkingar:

Karl-Gustav Rosberg

Präghalen irobars och ströddes på golvet.
 Nu satte alla sig ner i halmen,
 och lekte olika sorters lekar. Som-
 liga klädde utsig. Vid //tiden släck-
 tes alla ljusen, med undantag av 2,
 vilka fingo brinna hela natten.
 Gemensam aftontör höll, varefter
 var och en gingo till sängs.
 Hästarna hade fått hel havre och
 nötkreaturen bättre foder än annars.

Uppt. av

efter

i

Anmärkningar:

Karl-Gustav Rosberg

Åt fåglarna hade man rest hävar.
Klockan 4 på juldagsmorgonen började
offersången i kyrkan. Sela socknen färdades
dit. Lönliga gingo, andra åkte på släde.
Att se den vita snön i mörkret och höra
en doo-bjällerkläng från en avlägsen
släde höjde stämningen ännu mera.
När gudstjänsten var slut, och man var
hemkommen ätos en ordentlig frukost.
Den återstående delen av dagen voro alla
i stillhet. De flesta lade sig tidigt på kvällen.

Uppt. av

efter

i

Anmärkningar:

Karl-Gustav Rosberg

Sedan började kalasens tid, de voro många och stora. Jullekarna voro här mycket omvärlande. Några spelade Svarta Petter, andra dansade ringdanser, andra åtevisigen lekte pantlekar.

Trektondedagen voro gäddfolket åter samlade. De åto, drucko, spelade kort och dansade. Sedan togs halmen ut, och så slutade julfirandet.